

Valtuustoaloite 20.8.2021/ Yrityksen tai yksityishenkilön muuttaminen kuntaan yritystoiminnan perustamiseksi

Kh 07.12.2021 § 360

Valmistelija

Kehittämispäällikkö Matias Hilden
puh. 044 4491 206
matias.hilden@ruokolahti.fi

Valtuutettu Jari Niiranen jätti valtuuston kokouksessa 20.8.2021 seuraavan valtuustoaloitteen:

”Ruokolahden kunta maksaa 24 000 euroa vuodessa kolmen vuoden ajan yritykselle tai yksityishenkilölle, joka muuttaa kunnan alueelle ja perustaa yrityksen Ruokolahdelle tai vaihtoehtoisesti esittää kehitysehdotuksia jo olemassa oleville liiketoimille.

Lisäksi aloitteessa oli esitetty lukuisia muita ehtoja avustuksen saannille, jotka liittyvät muun muassa ikään ja muuttoon paikkakunnalle.

Aloitteen mukaisen toimenpiteen osalta tulee arvioitavaksi paitsi sen tarkoituksenmukaisuus, myös oikeudelliset reunaehdot, joihin jäljempänä on keskitytty.

Kunnan yleistä toimialaa rajaavat muun muassa hallintolaissa todetut oikeusperiaatteet. Näiden mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden.

Lisäksi vakiintuneesti yleisen toimialaa määrittäviksi periaatteiksi on katsottu oikeuskäytännössä myös seuraavat seikat: asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, tehtävän paikallisuus, yksityisen tukemisen kieltä, hallinnon toissijaisuus ja työnjako muiden viranomaisten kanssa sekä spekulatiivisen toiminnan kieltä. (HE 268/2014).

Tuen myöntämisen edellytykset

Yritystoiminnan tukemisen osalta on erotettava yritystoiminnan yleisten edellytysten parantaminen ja välittömän tuen antaminen yksittäiselle yritykselle. Aloitteen mukainen tuki olisi jälkeen mainittua, joka lähtökohtaisesti ei kuulu kunnan toimialaan.

Jotta aloitteessa esitetty tuki voitaisiin ottaa käyttöön, tulisi sille olla kunnan toimialaan liitettävissä oleva hyväksytty periaate. Tällainen voisi täytyä, mikäli avustus rajattaisiin riittävän tarkasti koskemaan esimerkiksi kunnan palveluvelvoitteita tai tehtävää asukkaiden hyvinvoinnin edistäjänä tai elinvoiman edistäjänä. Tällöin rajauksen tulisi toimia siten, että tuki vaikuttaisi myönteisesti paikallisesti, eikä siis kohdistuisi valikoivasti pelkästään tuen saajaan. Kun huomioidaan aloitteessa mainittu hyvin tiukka rajaus tuensaajien määrälle, on hyvin vaikeaa luoda tuelle sellaiset kriteerit, jotka osoittaisivat, ettei kyseessä olisi kielletty yksityisen tukeminen.

Jos tuen saajien piiri olisi laajempi (esimerkiksi kaikki Ruokolahdelle perustettavat yritykset), tai kohdistuisi joillain hyväksytyillä rajauksilla esimerkiksi tiettyyn toimialaan, voisi tuki olla kunnan tehtävän paikallisuuden näkökulmasta perusteltu, joskaan tuen oikeudellinen

hyväksyttävyyys ei tällöinkään olisi aukoton. Hyväksyttävyyttä parantaa huomattavasti, jos tuki kohdistuisi erityislainsäädännön kautta kunnan toimialaan (esimerkiksi sosiaali-, liikunta- tai kulttuuripalveluihin).

Edelleen on myös arvioitava voisiko myönnettävä tuki olla EU:n perussopimuksessa kiellettyä valtiontukea. Aloitteessa mainittu tuki voitaisiin tässä tapauksessa myöntää ns. de minimis -tukena, mutta on huomioitava, että tuen suuruus (24 000 euroa, kolmen vuoden aikana 72 000 euroa) ylittää mm. kalastus- ja maanviljelysalalle sallitun tuen määrän. Lisäksi muillakin toimialoilla myönnetty tuki rajoittaa kolmen vuoden ajan yrityksen mahdollisuuksia saada muiden viranomaisten myöntämiä de minimis -tukia. On myös mahdollista, että tukea voitaisiin rajata siten, että se saataisiin kuulumaan ns. ryhmäpoikkeusasetuksen piiriin.

Tuelle asetettavat ehdot

Aloitteessa mainittujen tuelle asetettavien ehtojen määrittelyssä tulee arvioitavaksi syrjinnän kieltä, joka voisi koskea vaatimuksia esimerkiksi tuen saajan iästä tai tukea saavan yrityksen omistajasta kotipaikasta. Lisäksi on ylipäätään huomioitava, että oikeushenkilölle (esim. yritys) tukea myönnettäessä ei voida asettaa ehtoja yksityishenkilölle (esim. yrityksen omistajalle).”

Esittelijä

Vt. kunnanjohtaja Kaisa Häkkinen-Paananen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää todeta vastauksenaan aloitteeseen seuraavaa: Aloitteessa ehdotetun tuen käyttöönottoon valtuustoaloitteessa esitetyssä muodossa liittyy niin paljon oikeudellisia esteitä, ettei tuen jatkovalmistelua jatketa. Kunnan yritystukien tilannetta ja kehittämistä arvioidaan kuntastrategian mukaisen elinkeino-ohjelman laadinnassa vuoden 2022 aikana.

Lisäksi kunnanhallitus päättää tehdä valtuustolle seuraavan päätösehdotuksen:
Valtuusto päättää merkitä tiedoksi kunnanhallituksen linjauksen, ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Jari Niiranen teki keskustelun aikana vastaehdotuksen, että perustetaan työryhmä selvittämään tarkemmin aloitteen toteuttamismahdollisuuksia. Vastaehdotus ei saanut kannatusta.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kv 14.12.2021 § 104
68/00.02.00/2021

Päätösehdotus

Kunnanhallitus toteaa vastauksenaan aloitteeseen seuraavaa: Aloitteessa ehdotetun tuen käyttöönottoon valtuustoaloitteessa esitetyssä muodossa liittyy niin paljon oikeudellisia esteitä, ettei tuen jatkovalmistelua jatketa. Kunnan yritystukien tilannetta ja kehittämistä arvioidaan kuntastrategian mukaisen elinkeino-ohjelman laadinnassa vuoden 2022 aikana.

Kunnanhallitus esittää, että valtuusto päättää merkitä tiedoksi kunnanhallituksen linjauksen, ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Puheenvuoron käytti valtuutettu Jari Niiranen.

Valtuusto merkitsi tiedoksi.

